

همان قدر که انتخاب این که چه غذایی، محصول چه سبک آشپزی و فرهنگی را انتخاب کنی کار دشواری است (بعضی شب‌ها هوس غذای تایلندی داری، بعضی شب‌ها سوشی می‌طلبی و بعضی اوقات هم دلت برای غذاهایی تنگ می‌شود که با خوردن آن‌ها بزرگ شده‌ای)، انتخاب اسطوره‌ی محبوب از میان مجموعه داستان‌های اساطیری نیز آسان نیست. اما اگر بنا باشد فقط یک مجموعه‌ی محبوب را برگزینیم، در آن صورت انتخاب اول من احتمالاً اساطیر نورس^۱ است.

اولین بار در ایام کودکی با آژگارد^۲ و ساکنان آن آشنا شدم. هفت ساله بودم که ماجراهای ثور قدرتمند^۳ را با تصاویر جک کربی^۴ هنرمند داستان‌های مصور که همراه قصه‌های نوشته‌ی کربی و استن لی^۵ و گفت‌وگوهای نوشته‌ی لری لیبر^۶ برادر استن لی عرضه می‌شد، مشتاقانه می‌خواندم. ثور محصول دست کربی، جوانی قدرتمند

1. Norse Mythology
3. Mighty Thor
5. Stan Lee

2. Asgard
4. Jack Kirby
6. Larry Lieber

و خوش قیافه به نظر می‌رسید. آژگارد او یک شهر علمی تخیلی سر به فلک کشیده با ساختمان‌های مجلل و قصرهای هراس‌انگیز، اودین^۱ او خردمند و شریف و لوکی^۲ او نیز موجودی صریح و تندزبان با کلاهخودی شاخدار و سرشار از دوز و کلک بود. من شیفته‌ی ثورپتک به دست بوم و خیلی دوست داشتم اطلاعات بیشتری در باره‌ی او به دست آورم.

نسخه‌ای از کتاب افسانه‌های مردم اسکاندیناوی^۳ اثر راجر لانسلین گرین^۴ را به امانت گرفتم و با شور و اعجاب فراوان خواندم. در این کتاب، آژگارد شهر آینده‌نگرانه‌ی کربی نبود، بلکه بیشتر به تالار وایکینگ‌ها و مجموعه‌ای از ساختمان‌ها در دشت‌های یخ‌زده در دوردست‌ها شباهت داشت؛ اودین یا پدر همه نیز دیگر آن مرد بزرگوار، خردمند و تندخو نبود، بلکه بسیار زیرک، غیرقابل درک و خطرناک به حساب می‌آمد. ثور به همان قدرتمندی داستان‌های کربی و پُتک او به همان قدرت بود، اما... راستش باهوش‌ترین ایزدان محسوب نمی‌شد؛ لوکی فرد شروری نبود، اما مسلماً در ردیف آدم‌های خوب هم قرار نمی‌گرفت. به عبارت دیگر، لوکی... فرد پیچیده‌ای بود.

افزون بر آن فهمیدم که ایزدان نورس هم روز واپسین خاص خود را دارند که راگناروک^۵ یا برزخ ایزدان، یا پایان همه‌چیز نام دارد. در آن روز ایزدان به جنگ غول‌های یخی^۶ می‌رفتند و قرار بود همه‌شان کشته شوند.

آیا راگناروک اتفاق افتاده است؟ آیا در آینده رخ خواهد داد؟ آن موقع پاسخ این پرسش را نمی‌دانستم و اکنون نیز پاسخ چندان قاطعی برای آن ندارم.

واقعیت این بود که جهان و قصه به پایان می‌رسید و شیوه‌ی خاتمه و نوزایی دوباره‌ی آن، به روالی بود که ایزدان و غول‌های یخی و بقیه‌ی شخصیت‌های اساطیری نورس را به قهرمانان و چهره‌های خبیث تراژیک می‌بدل می‌کرد. راگناروک سبب شد تا جهان نورس برای من تداوم یابد و به نحو غریبی اکنون و جاری باشد؛

1. Odin

3. *Myths of the Norsemen*

5. Ragnarok

2. Loki

4. Roger Lancelyn Green

6. Frost Giants

حال آن‌که نظام‌های عقیدتی که بهتر ثبت و مستند شده بودند، بخشی از گذشته و در زمره‌ی مقولات کهنه محسوب می‌شدند.

اسطوره‌های نورس، اسطوره‌های یک سرزمین سرد و یخ‌بسته با شب‌های بسیار طولانی زمستانی و روزهای گرم و بی‌پایان تابستانی و اسطوره‌ی مردمی است که نه تنها درست به ایزدان خود اعتماد نداشتند، بلکه آن‌قدرها هم به آنان علاقه‌مند نبودند، با این همه از ایزدان خویش می‌ترسیدند و به آنان احترام می‌گذاشتند. تا آن‌جا که می‌دانیم، ایزدان آرگارد از آلمان آمده بودند و ابتدا در سراسر اسکاندیناوی پخش شدند و سپس به دیگر بخش‌های جهان که زیر سلطه‌ی وایکینگ‌ها قرار داشت - در اورکنی^۱ و اسکاتلند^۲، ایرلند و شمال انگلستان - کوچ کردند و مکان‌هایی را که به نام ثور یا اودین نامگذاری شده بودند، ترک گفتند. ایزدان نورس نام‌های خود را در زبان انگلیسی در نام روزهای هفته به جا گذاشتند. می‌توان نشانه‌هایی از نام‌های تیر^۳ یک دست (پسر اودین)، اودین، ثور و فریگ^۴، ملکه‌ی ایزدان را به ترتیب در نام‌های انگلیسی روزهای هفته چون تیوزدی^۵ (سه‌شنبه)، و نزدی^۶ (چهارشنبه)، نرزدی^۷ (پنجشنبه) و فرایدی^۸ (جمعه) مشاهده کرد.

می‌توانیم رد پای اسطوره‌های قدیمی و ادیان کهن‌تر را در قصه‌ی جنگ‌ها و ترک‌مخاصمه‌ها میان ایزدان وانیر^۹ و ایزیر^{۱۰} ببینیم. ظاهراً قوم وانیر ایزدان طبیعت، برادران و خواهران همدیگر، کمتر اهل جنگ و مرافعه و درعین حال احتمالاً کمتر از قوم ایزیر خطرناک بودند.

از سوی دیگر، احتمال این‌که قبایل و اقوامی وجود داشتند که وانیر را می‌پرستیدند و قبایل و اقوام دیگری هم بوده‌اند که ایزیر را ستایش می‌کردند و ایزیرپرستان به سرزمین‌های وانیرپرستان حمله بردند و سپس با هم سازش‌ها و توافق‌ها کردند بسیار قوی و فرضیه‌ای قابل قبول است. ایزدان وانیر چون فریا^{۱۱} و فری^{۱۲} که برادر و خواهر

1. Orkney

3. Frigg

5. Wednesday

7. Friday

9. Aesir

11. Frey

2. Tyr

4. Tuesday

6. Thursday

8. Vanir

10. Freya